

OPINNÄYTETYÖ

Yhtenäisen opiskelijaosuustoimintamallin kehittämien

CASE: Souvi Group Osk ja opiskelijaosuustoiminnan verkosto

Tiivistelmä

Tekijä(t) Jääskeläinen, Juuso	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 23	Valmistumisaika Syksy 2020
Työn nimi Yhtenäisen opiskelijaosuustoimintamallin kehittämien CASE: Souvi Group Osk ja opiskelijaosuustoiminnan verkosto		
Tutkinto Insinööri (AMK)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tuloksena kehitettiin yhtenäisempää opiskelijaosuustoimintaa ja keksiä keinoja pidentää opiskelijaosuuskuntien elinkaarta. Opinnäytetyössä pohdittiin miten Souvi Group Osk voisi toimia yhdistävänä tekijänä koko valtakunnallisessa opiskelijaosuustoiminnan verkostossa.</p> <p>Teoriaosuudessa selvitetään yleiset päätöksentekomenetelmät osuuskunnissa ja niitä verrataan Souvi Group Osk:n käytössä oleviin menetelmiin. Teoriaosuudessa käsitellään opiskelijaosuustoiminnan eri muotoja ja toiminnassa tehdyn työn opinnollistamista.</p> <p>Tutkimusosuudessa kehitettiin opiskelijaosuustoiminnan verkostoa niin, että Souvi Group Osk olisi tulevaisuudessa koko toiminnan keskusyhteisö, jonka jäsenosuuskunnat toimivat paikallisesti eri oppilaitoksissa valtakunnallisesti. Henkilöjäsenet omistaisivat paikallisosuuskuntien kautta Souvi Group Osk:n. Tällainen organisaatiorenne takaa sen, että jokainen paikallisosuuskunta voi olla kiinteä osa koko verkostoa, mutta silti oppilaitoksensa näköinen.</p> <p>Kehitystyö antoi pohjan Souvi Group Osk:n tulevalle liiketoimintasuunnitelmalle ja kasvustrategialle. Verkoston luominen ja siihen liittyvien palveluiden kehitys voidaan aloittaa, mutta oppilaitosyhteistyö ja siihen liittyvää byrokratia vaatii jatkotutkimuksia.</p>		
Asiasanat osuustoiminta, osuuskunta, opiskelijaosuuskunta, oppilaitososuuskunta		

Abstract

Author(s) Jääskeläinen, Juuso	Type of publication Bachelor's thesis	Published Autumn 2020
	Number of pages 23	
Title of publication Development of a unified student cooperative model CASE: Souvi Group Osk and Student Cooperative Network		
Name of Degree Bachelor of Engineering		
Abstract <p>The aim of the thesis was to develop more unified student cooperative activities and to find ways to prolong the life cycle of student cooperatives. The purpose was also to consider how the Souvi Group Osk could act as a unifying factor in the network of students covering the whole Finland.</p> <p>In the theoretical part, the general methods in cooperatives were investigated and compared with the methods used by the Souvi Group Osk. The theoretical part also covers the different forms of student cooperative acts and suggests how the work done for a student cooperative could be integrated into the actual studies.</p> <p>The research part includes developing the network of student cooperatives so that the Souvi Group Osk could be the central community for all acts, with member cooperatives operating locally in various educational institutions all over Finland. The individual members would own the Souvi Group Osk through local cooperatives. This kind of organizational structure would ensure that each local cooperative could be a part of the whole network, but still could act as its own educational institution.</p> <p>The development work was set up for the Souvi Group Osk's future business plan and growth strategy. The creation of a network and the development of their services can be started. Cooperation with educational institutions and the related bureaucracy requires further research.</p>		
Keywords cooperative activities, cooperative, student cooperative, educational cooperative		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Souvi Group Osk:n yleisesittely	1
1.2	Opinnäytetyön tausta	3
1.3	Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaukset	4
2	OPISKELIJAOSUUSKUNNAN HALLINTO, OSUUSTOIMINTA JA SEN OPINNOLLISTAMINEN	5
2.1	Opiskelijaosuuskunta ja sen päätöksenteko	5
2.1.1	Jäsenet	5
2.1.2	Edustajisto	6
2.1.3	Osuuskunnan kokous	6
2.1.4	Hallitus	7
2.1.5	Tilintarkastaja ja toiminnantarkastaja	8
2.1.6	Toimitusjohtaja	8
2.2	Opiskelijoille suunnattuja osuustoimintamalleja	9
2.2.1	Opiskelijaosuuskunta	9
2.2.2	Oppilaitososuuskunta	10
2.2.3	Pedagoginen oppimisosuuskunta	10
2.3	Osuustoiminnan opinnollistaminen	10
2.3.1	Harjoittelun suorittaminen yrittäjämäisesti	11
2.3.2	Toimeksiannot osana kurssitoteutuksia	11
2.3.3	Kurssin hyväksiluku osuuskuntatominnan avulla	12
3	YHTENÄISEN OPISKELIJAOSUUSTOIMINTAMALLIN KEHITTÄMINEN	13
3.1	CASE: Souvi Group Osk ja opiskelijaosuuskuntien verkosto	13
3.1.1	Organisaatorakenteen suunnittelu	13
3.1.2	Tytäryhtiöillä lisäarvoa verkostolle	14
3.2	Jäsenosuuskunta	14
3.2.1	Jäsenosuuskunnan rakenne	15
3.2.2	Jäsenistö	15
3.2.3	Hallitus	16
3.2.4	Souvi Group Osk:n edustajiston jäsen	17
3.2.5	Ohjaustiimit	17
4	YHTEENVETO	18
	LÄHTEET	19

1 JOHDANTO

Yrittäjyys opintojen ohella on yhä yleisempää ja vaihtoehtoja tämän toteuttamiseen on monia. Opiskelijalla voi olla kokemusta yrittäjyydestä jo ennen opintojen alkua tai opiskelija saattaa perustaa yrityksen opintojen aikana. Toiminimi tai jokin muu yritys on voinut olla opiskelijalla jo ennen opintojen alkua. Vaihtoehtona on myös toimia kevytyrittäjänä tai liittyä omassa oppilaitoksessa toimivaan opiskelijaosuuskuntaan, jonka kautta yrittäjyyttä voi kokeilla turvallisesti ennen lopullista päätöstä ryhtyä yrittäjäksi.

Opiskelijaosuuskuntia on ollut eri puolilla Suomea jo vuosien ajan, mutta yhtenäistä opiskelijaosuuskuntakulttuuria ei ole syntynyt. Osaltaan tämä johtuu opintojen tilapäisestä luonteesta, jolloin aktiiviset tekijät siirtyvät opintojen jälkeen töihin tai perustaa oman yrityksen. Tällä hetkellä valtaosa opiskelijaosuuskunnan elinkaaresta kuluu rakenteiden kehittämiseen ja niiden purkamiseen. Varsinaiselle yrittämiselle ja osuustoiminnalle jää hyvin vähän aikaa. Pysyvä osuustoimintakulttuuri ja yhtenäiset rakenteet opiskelijaosuustoiminnalle ovat keskeisiä asioita, joilla opiskelijaosuuskunnan elinkaarta pystytään pidentämään. Aktiivisille tekijöille jää näin huomattavasti enemmän aikaa keskittyä itse osuustoimintaan ja yrittäjyyteen.

Tässä opinnäytetyössä selvitetään, onko valtakunnallista opiskelijaosuustoiminnan verkostoa mahdollista muodostaa ja millainen verkostoon kuuluvan jäsenosuuskunnan rakenne tulisi olla. Opinnäytetyössä käydään myös läpi, miten opiskelijaosuustoiminnan voi opinnollistaa ja millaisia keskeisiä tehtäviä jäsenosuuskunnan aktiivisilla jäsenillä voi olla.

Tässä opinnäytetyössä esitetään verkoston organisaatorakenne, jossa Souvi Group Osk toimii keskusyhteisönä. Keskusyhteisö kanavoi tytäryhtiöidensä kautta tuotetut palvelut paikallisesti toimiviin jäsenosuuskuntiin. Souvi Group Osk:n tehtävä on valvoa, että kaikki jäsenet saavat tasavertaisen kohtelun ja yhteistyökumppaneille on tarjolla samat palvelut ympäri Suomea.

1.1 Souvi Group Osk:n yleisesittely

Souvi Group Osk (jäljempänä Souvi) on lahtelainen vuonna 2018 perustettu opiskelijaosuuskunta. Souvilla on yhdeksän perustajajäsentä, joista kaikki ovat edelleen osuuskunnan jäseniä. Souvin perustamista edisti Onni ja Hilja Tuovisen -säätiön myöntämät stipendit kahdelle perustajajäsenelle. Vaikka Souvin tarkoitus on ollut alusta asti toimia yrittäjämäisenä oppimisympäristönä, ei Souvin perustamisessa tai kehittämisessä ole ollut oppilaitosten edustajia mukana. Souvi on siis oppilaitoksista irrallaan toimiva

opiskelijaosuuskunta, joka takaa jäsenilleen ja yhteistyökumppaneilleen ketterän rajapinnan toimia opiskelijoiden kanssa yhteistyössä.

Voidaan sanoa, että Souvi on jäsentensä näköinen osuuskunta. Toimialarajoituksia ei ole, vaan jokainen jäsen ja palveluiden käyttäjä toimii kevytyrittäjämäisesti. Jäsenet toimivat oman osaamisen ja myyntinsä mukaan. Opiskelija voi hyödyntää opintojaan käytännössä työtä tekemällä tai sivutuloja kaipaava voi käyttää kevytyrittäjäpalveluita omien töiden laskuttamiseen.

Souvilla on tällä hetkellä 20–30 jäsentä, jotka ovat myös palvelunkäyttäjiä. Jäsenmäärä on kasvanut joka vuosi, vaikka aktiivista jäsenhankintaa ei ole vielä harjoitettu. Varsinaista jäsenkampanjointia ei ole ollut, koska osuustoiminnan rakenteita ja Souvin palveluita on vasta kehitetty sisäisissä työryhmissä. Tärkeämpää on saattaa palvelut tietyille tasolle ennen, kuin aktiivinen jäsenhankinta on järkevää aloittaa.

Souvin liikevaihto vuonna 2019 oli 46000€, josta valtaosa tuli kevytyrittäjäpalvelun kautta. Muu liikevaihto tuli Souvin tekemistä opiskelijaprojekteista. Merkittävin opiskelijaprojekti oli Lahden kaupungin tilauksesta valmistettu paviljonki (kuva 1), joka toimi Lahden kaupungin toimipisteenä Kouvolan asuntomessuilla.

Kuva 1. Lahden toimipisteenä Kouvolan asuntomessuilla 2019 toiminut paviljonki

Paviljonki -projekti on hyvä läpileikkaus Souvin toiminnasta. Toimeksianto tuli LAB ammattikorkeakoululle Lahden kaupungilta keväällä 2019 ja se alkoi rakenteiden suunnittelulla. Souvi ei osallistunut suunnitteluun vaan se tapahtui muotoiluinstituutin opiskelijoiden toimesta. Projekti siirtyi Souville, kun suunnitelmat olivat valmiit. Souvin vastuulla oli koko projektinhallinta aina teknisten piirustuksien tekemisestä materiaalien tilaukseen ja paviljongin pystytykseen Kouvolan asuntomessualueella.

Paviljonki-projekti sai alkunsa opiskelijaprojektina, jonka jälkeen siitä tuli osa osuustoimintaa. Projekti oli poikkeuksellisen monialainen, koska siihen osallistui muotoiluinstituutin, materiaalitekniikan ja konetekniikan opiskelijoita sekä Souvin kevytyrittäjäpalvelun jäseniä. Projektin aikana tehtiin yhteistyötä Lahden kaupungin, LAB ammattikorkeakoulun, Kouvolan asuntomessujen järjestäjien ja lukuisien tavarantoimittajien kanssa. Tämän kokoinen opiskelijaprojekti ei olisi ollut mahdollista ilman osuustoimintaa.

1.2 Opinnäytetyön tausta

Olen Souvin perustajajäsen ja olen toiminut sen hallituksen puheenjohtajana perustamisesta lähtien. Osuuskunta aloitti toimintansa tammikuussa 2018. Perustamisesta lähtien olemme kehittäneet osuustoimintaa. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on summata lähes kolmevuotinen työ ja luoda yleisesti toimivat rakenteet opiskelijaosuuskunnille. Tämän opinnäytetyön myötä halutaan myös luoda Suomeen pysyvämpää opiskelijaosuustoiminnan kulttuuria ja kasvattaa yrittäjähenkisten opiskelijoiden verkostoa.

Opintojeni alusta asti olen toiminut opiskelijaosuuskunnan hallituksessa ja ollut erilaisissa luottamustoimissa kuten insinööriopiskelijoiden paikallisyhdistyksen varapuheenjohtajana ja koulutuspoliittisena vastaavana. Tämän lisäksi olen ollut yrittäjänä noin 15 vuotta, joista kuusi vuotta työnantajana. Olen kiinnostunut edelleen yrittäjyydestä ja haluan omalta osaltani edistää yrittäjyyttä ja osuustoimintaa, sekä kasvattaa niiden kiinnostavuutta opiskelijoiden keskuudessa. Tästä syystä halusin tehdä opinnäytetyön opiskelijaosuustoiminnan ja -kulttuurin kehittämiseen liittyen. Pystyn hyödyntämään opinnäytetyössä teorian lisäksi omia kokemuksiani ja ammattitaitoani.

Syyt opinnäytetyön toimeksiantoon ovat saaneet alkunsa jo vuoden 2019 keväällä, kun uusia aktiivisia tekijöitä ei löytynyt. Ajatus Souvin liiketoiminnan loppumisesta aktiivisten jäsenten valmistuttua herätti pelkoa. Souvin hallitus alkoi kehittää aluejohtoryhmätoimintaa. Aluejohtoryhmien tarkoituksena on ylläpitää oppilaitosyhteistyötä muun muassa LAB ammattikorkeakoulussa. Aluejohtoryhmän jäsenet koostuvat opiskelijoista, jolloin osuuskunnan hallitus voi toimia myös ilman opiskelijoita. Aluejohtoryhmän toiminta kehittyi vuoden kuluessa, mutta kariutui lopulta koronapandemiaan. Souvin hallitus halusi keksiä

keinon vakauttaa toimintaa myös koronanpandemian kaltaisten häiriötilanteiden varalta, mutta myös yleisesti opiskelijaosuustoiminnan väliaikaisen luonteen takia. Syntyi ajatus opiskelijaosuustoiminnan verkostosta ja paikallisosuuskunnista.

1.3 Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaukset

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda kestävät rakenteet opiskelijaosuustoiminnalle. Suunnitelma valtakunnallisesta opiskelijaosuuskuntien verkostosta laadittiin Souvin näkökulmasta. Samalla opinnäytetyön tavoitteena oli summata yhteen Souvin kolmen vuoden aikana tapahtunut kehitys ja luoda yhtenäiset toimintaperiaatteet, joita voi käyttää pohjana myös muissa opiskelijaosuuskunnissa.

Opinnäytetyön teoriaosa rajattiin osuuskunnan päätöksentekoon ja siinä selvitettiin, millaiset osuuskunnan rakenteet tulisi olla, jotta ne sopisivat opiskelijoille ja oppilaitosympäristöön. Koska osuuskunnassa tehdyn työn on tarkoitus täydentää opiskelijan opintoja, oli syytä käydä teoriaosassa läpi myös opiskelijaosuustoiminnan aikana tehdyn työn opinnollistamisen eri menetelmät.

Teoriaosa jakaantui kolmeen aiheeseen. Ensimmäisessä aiheessa keskitytään osuuskunnan päätöksentekoon. Osuuskunnan johtamisesta käytiin läpi keskeisimmät asiat, jotka täytyy olla tiedossa, osuuskunnan koosta tai luonteesta riippumatta. Toisena aiheena tarkasteltiin opiskelijaosuustoimintaa ilmiönä ja tutkittiin, millaisia opiskelijaosuuskuntamalleja tänä päivänä Suomessa on. Kolmantena aiheena oli opiskelijaosuustoiminnan opinnollistaminen eli miten opiskelijaosuustoiminnan aikana tehdyn työn voi hyödyntää opinnoissa.

Tutkimusosassa oli tarkoitus luoda pohja opiskelijaosuustoiminnan verkostolle ja paikallisesti toimivien jäsenosuuskuntien rakenteelle. Tätä pohjaa apuna käyttäen Souvi voisi aloittaa liiketoimintasuunnitelman laatimisen tulevia organisaation muutoksia varten sekä käynnistää tämän opinnäytetyön rajauksien ulkopuolelle jäävien asioiden jatkotutkimukset.

Tutkimuksen tuloksena syntyneen organisaatorakenteen avulla tarkasteltiin, millainen Souvin rooli valtakunnallisen opiskelijaosuustoiminnan keskusyhteisönä olisi. Sen lisäksi pohdittiin paikallisesti toimivan jäsenosuuskunnan johtoryhmien ja ohjaustiimien keskeisiä vastuita ja tehtäviä.

2 OPISKELIJAOSUUSKUNNAN HALLINTO, OSUUSTOIMINTA JA SEN OPIN- NOLLISTAMINEN

2.1 Opiskelijaosuuskunta ja päätöksenteko

Suomessa on useita yritysmuotoja ja yksi niistä on osuuskunta. Osuuskuntiin kuuluu iso joukko Suomalaisia, mutta lukumäärällisesti osuuskuntia on silti hyvin vähän. Osuuskunta voi olla hyvä vaihtoehto yhteisölliseen yrittämiseen, jossa isompi porukka lähtee testaamaan erilaisia liiketoimintamalleja. Osuuskunta mahdollistaa sivutoimisen yrittäjyyden, jonka takia se on loistava tapa kokeilla yrittäjyyttä. (Yrityksen Perustaminen, 2020)

Opiskelijaosuuskunnan tarkoitus on sen opiskelijajäsenien talouden ja opintojen tukeminen harjoittamalla liiketoimintaa opintojen ohella niin, että osuuskunnan opiskelijajäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan palveluita. Opiskelijaosuuskunta ei ole yhtiömuoto vaan se on osuuskunta siinä missä muutkin osuuskunnat. Osuuskunnan sääntelyä voi verrata osakeyhtiöön koska ne ovat melko samanlaista yhtiömuotoja. (Yrittäjät 2020.)

Osuuskunnan osuuspääomaa ei ole kiinteää, vaan se vaihtelee sen mukaan minkä verran osuuskunnalla on jäseniä. Jäseneksi voi liittyä kuka tahansa, ellei osuuskunnan säännöissä määritellä jotakin edellytyksiä tai ehtoja. Osuuskunnassa jäsenet käyttävät samankaltaista valtaa kuin osakeyhtiössä osakkeenomistajat. (Yrittäjät 2020.)

Säännöistä ja osuuskunnan koosta riippuen osuuskunnan kokouksissa päätösvaltaa käyttää jäsenistö tai heidän valitsema edustajisto. Vuosittain on järjestettävä vähintään yksi varsinainen osuuskunnan kokous, mutta varsinaisia kokouksia voi olla useita. Jos kokouksia järjestetään useampi, on säännöissä määrättävä, mitkä asiat kussakin kokouksessa käsitellään. (Yrittäjät 2020.)

2.1.1 Jäsenet

Osuuskunnan jäsenyyttä haetaan kirjallisesti hallitukselta, joka myös päättää hyväksymisestä. Osuuskunta voi aina valita kenet hyväksytään jäseneksi, eikä kenelläkään ole erityistä oikeutta tulla hyväksytyksi osuuskunnan jäseneksi. Osuuskunnan jäsenyys on aina henkilökohtainen, eikä sitä voi siirtää, myydä tai jättää perinnöksi. (Pellervo 2020a.)

Säännöissä on mahdollista asettaa ehtoja, jotka jäsenen on täytettävä tullakseen hyväksytyksi. Tällaisia ehtoja voi esimerkiksi olla, että jäsenen on oltava opiskelija tai edustaa jotain tiettyä ammattiryhmää. Sama pätee erottamisen perusteisiin. Erottaa voi esimerkiksi sen takia, että jäsen on lopettanut osuuskunnan palveluiden käyttämisen tai on toiminnallaan rikkonut osuuskunnan sääntöjä. (Pellervo 2020a.)

Jäsen voi koska tahansa erota osuuskunnasta, mutta säännöissä voi olla tätä rajoittavia ehtoja. Säännöissä voidaan esimerkiksi asettaa eroamiselle enimmillään kolmen vuoden määräaika jäsenyydestä alkaen, jonka kuluttua jäsenellä on vasta mahdollisuus erota. Rajoittamalla eroamista tämän tyyppisellä karenssiajalla voidaan turvata osuuskunnan toimintaa erityisesti osuuskunnan alkuvaiheessa. (Pellervo 2020a.)

Souvin säännöt määräävät, että jäseneksi on haettava kirjallisesti. Myös eroamisesta on ilmoitettava kirjallisesti. Souvi ei ole asettanut jäsenilleen erityisiä ehtoja, eikä jäsenistöä ole rajoitettu millään tapaa. Jäsenenä voi siis olla luonnolliset henkilöt, yritykset ja yhteisöt. Jäsen voidaan erottaa, jos hän laiminlyö velvollisuutensa, rikkoo osuuskunnan sääntöjä tai toimii tahallisesti osuuskunnan etujen vastaisesti. (Souvi Group Osk 2020a.)

Souvin jäseneksi pääsy vaatii kirjallisen hakemuksen, eli liittymislomakkeen lisäksi myös osuus- ja liittymismaksun maksamisen. Yhden osuuden nimellisarvo on 30 euroa ja liittymismaksu on 30 euroa. Erotessaan tai tultuaan erotetuksi jäsen saa osuusmaksut takaisin. Liittymismaksua jää Souville kokonaisuudessaan. (Souvi Group Osk 2020a.)

2.1.2 Edustajisto

Isommissa osuuskunnissa on monesti jäseniä valitsema edustajisto korvaamassa osuuskunnan kokouksen. Kummallakin on samat tehtävät, eli osuuskunnan asioista päättäminen ja hallituksen valitseminen. Edustajisto valitaan vaaleilla ja sen toimikausi osuuskunnan mukaan. Yleensä toimikausi on kuusi vuotta, mutta monissa osuuskunnissa se on vain neljä vuotta. Toimikauden pituus voidaan määrittää osuuskunnan säännöissä. (Pellervo 2020b.)

Souvi on verrattain pieni osuuskunta, joten edustajistoa ei ole valittu. Souvin kaikki jäsenet ovat tai ovat olleet opiskelijoita Lahdessa, joten osuuskunnan kokoukset ovat olleet helposti järjestettävissä. Edustajiston valinnasta koituisi vain lisää byrokratiaa ja se hankaloitaisi ketterää päätöksentekoa.

2.1.3 Osuuskunnan kokous

Varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa on vahvistettava tilinpäätös, jos se on mahdollista vahvistaa. Kokouksessa päätetään myös taseen osoittaman ylijäämän käyttämisestä sekä myönnetään vastuuvapautus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle päättyneeltä tilikaudelta. Kokouksessa on myös päätettävä asioista, jotka sääntöjen tai lain mukaan kuuluvat osuuskunnan kokoukselle. Lisäksi kokouksessa valitaan uudet hallituksen jäsenet, tilintarkastajat ja toiminnantarkastajat. Säännöissä voidaan myös määrätä niiden valinnasta jossakin toisessa varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa. (Yrittäjät 2020.)

Souvi ei poikkea muista osuuskunnista vaan sielläkin jäsenet käyttävät päätösvaltaansa osuuskunnan kokouksissa. Kokouskäytännöt noudattavat kaikilta osin osuuskuntalakia ja säännöt ovat laadittu sen pohjalta. (Souvi Group Osk 2020a.)

2.1.4 Hallitus

Osuuskunnan hallituksessa tulee olla vähintään yksi ja enintään viisi jäsentä. Osuuskunnan säännöillä tähän määräykseen voidaan tehdä poikkeus. Hallituksessa on oltava vähintään yksi varajäsen, jos hallituksessa on vähemmän kuin kolme jäsentä. Hallituksen jäsenen tulee olla oikeustoimikelpoinen luonnollinen henkilö eikä hän saa olla holhouksen alaisena tai konkurssissa. (Pellervo 2020c.)

Hallituksen jäsen valitaan tehtävään toistaiseksi, jollei säännöissä määrätä määräaikaisesta toimikaudesta. Hallituksessa, johon kuuluu useita jäseniä, on yhden jäsenen oltava puheenjohtaja. Puheenjohtajan valitsee hallitus, jollei säännöissä toisin määrätä tai hallitusta valittaessa ole toisin päätetty. Jos äänet menevät puheenjohtajaa valittaessa hallituksessa tasan, puheenjohtaja valitaan arvalla. (Pellervo 2020c.)

Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä. Hallituksen päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmän kuin puolet läsnä olevista on kannattanut. Jos äänet menevät tasan, päätökseksi tulee se mielipide, johon puheenjohtaja yhtyy. (Pellervo 2020c.)

Souvilla on osuuskuntalain sallima poikkeus säännöissä, joka mahdollistaa enintään seitsemän jäsenen hallituksen. Hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia, että hallitus kokoontuu tarvittaessa ja puheenjohtajan on kutsuttava hallitus koolle, jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii. Yleensä toimitusjohtajalla on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksissa ja käyttää niissä puhevaltaa. Hallituksen kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittaa hallituksen puheenjohtajan lisäksi yksi hallituksen siihen valitsema jäsen. Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oikeus saada eriävä mielipiteensä merkityksi pöytäkirjaan. (Souvi Group Osk 2020a.)

Hallituksen pääsääntöisinä tehtävinä on edistettävä osuuskunnan etua ja hoidettava sen asioita osuuskuntalain ja osuuskunnan sääntöjen mukaisesti. Hallitus huolehtii osuuskunnan hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen on myös huolehdittava siitä, että kirjanpito on asianmukaisesti järjestetty. (Souvi Group Osk 2020a.)

2.1.5 Tilintarkastaja ja toiminnantarkastaja

Pienellä osuuskunnalla ei tarvitse olla tilintarkastajaa, jos kahdella edellisellä tilikaudella täyttyy vain yksi tilintarkastuslaissa määritellyistä vähimmäisedellytyksistä. Pieneksi yritykseksi katsotaan sellainen yritys, jonka taseen loppusumma on alle 100 000 euroa, liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ei ylitä 200 000 euroa ja palveluksessa on keskimäärin alle kolme henkilöä. Osuuskunnan säännöt voivat kuitenkin määrätä, että tilintarkastaja on vaivallinen, vaikka osuuskuntalaki ei siihen velvoittaisikaan. (Pellervo 2020c.)

Tilintarkastajaksi on valittava hyväksytty tilintarkastaja eli KHT- tai HTM-tilintarkastaja taikka KHT- tai HTM-yhteisö. Tilintarkastaja toimikausi on joko toistaiseksi voimassa tai määräaikainen, jos osuuskunnan säännöissä niin määrätään. (Pellervo 2020c.)

Uuden osuuskuntain mukaan pienet osuuskunnat, jotka on perustettu vuoden 2014 alun jälkeen ovat velvollisia valitsemaan toiminnantarkastajan, jos osuuskunta on vapautettu tilintarkastusvelvollisuudesta. Tähänkin on mahdollista tehdä poikkeus osuuskunnan säännöissä ja päättää, ettei osuuskunta valitse toiminnantarkastajaa. (Pellervo 2020c.)

Jos toiminnantarkastaja valitaan, hänen saa olla yhtiön palveluksessa tai osa sen hallintoa. Näin ollen toiminnantarkastajana ei voi toimia hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, näiden lähisukulainen tai kukaan osuuskunnan palveluksessa oleva. (Pellervo 2020c.)

2.1.6 Toimitusjohtaja

Osuuskunnalla voi olla toimitusjohtaja, mikäli osuuskunnan säännöissä niin määrätään tai osuuskunnan hallitus niin päättää. Osuuskunnan toimitusjohtajan päättää osuuskunnan hallitus, jolle toimitusjohtaja on vastuussa toimistaan. Osuuskunnan säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että toimitusjohtajan valitsee hallituksen sijasta osuuskunnan hallintoneuvosto tai osuuskunnan kokous. Osuuskunnan toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella. Osuuskunnan toimitusjohtajana ei voi olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä oikeushenkilö. (Minilex 2020.)

Souvissa ei tällä hetkellä ole toimitusjohtajaa, vaikka säännöt sen mahdollistavat. Souvissa toimitusjohtajan on edistettävä osuuskunnan etua huolellisesti ja hoidettava sen asioita osuuskuntalain ja osuuskunnan sääntöjen mukaisesti. Toimitusjohtajan tulee hoitaa päivittäistä hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja voi huolehtia osuuskunnan kirjanpidon toteutumisesta ja varainhoidon luotettavuudesta, mikäli hallitus näin hänen suostumuksellaan päättää. Toimitusjohtajalla on oikeus edustaa osuuskuntaa edellä mainituissa toimivaltaansa kuuluvissa asioissa. (Souvi Group Osk 2020a.)

2.2 Opiskelijoille suunnattuja osuustoimintamalleja

Eri oppilaitoksissa on erilaisia käytäntöjä osuuskuntatoiminnan suhteen. Jotkut osuuskunnat toimivat täysin jäsenten työllistymisen edistämiseksi, eli opiskelijajäsen ei pysty suorittamaan opintojaan osuustoiminnan avulla. Jotkut osuuskunnat ovat enemmän pedagogisia ja opinnot voivat olla osuustoiminnan keskeisin tarkoitus. Opiskelijoiden osuuskunnat voi jakaa karkeasti kahteen ryhmään, oppilaitososuuskuntiin ja opiskelijaosuuskuntiin. Termi opiskelijaosuustoiminta kuvaa molempia muotoja. (Troberg 2018)

2.2.1 Opiskelijaosuuskunta

Osuuskuntien määrä eri oppilaitoksissa vaihtelee isosti. Joissakin oppilaitoksissa on useita osuuskuntia ja joissakin vain yksi. Osuuskunnat voivat olla yhteen toimialaan keskittyviä tai monialaisia. Monialaisia osuuskuntia on muutamissa ammattikorkeakouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Yliopistojen osuuskunnat keskittyvät yleensä yhteen toimialaan, koska osuuskunta on perustettu opiskelijoiden työllistymistarkoituksiin eikä edistämään yrittäjyyteen liittyviä opintoja. (Troberg 2018)

Opiskelijaosuuskunta on oikea yritys, jonka perustaa opiskelijat ja mahdollisesti oppilaitoksen henkilökunnan edustajat. Opiskelijaosuuskunta voi olla pedagoginen osuuskunta tai oppilaitoksen ja yhteiskunnan välimaastossa toimiva itsenäinen oppilaita työllistävä yritys. (Troberg 2018)

Opiskelijaosuuskunnissa yrittäminen on monesti kiinteä osa opiskelua ja tästä syystä oppilaitoksen puolesta on nimetty yksi tai useampi ohjaaja osuuskunnalle. Ohjaajat avustavat opiskelijoita osuuskunnan suunnittelussa, perustamisessa ja johtamisessa. Lisäksi he varmistavat, että toiminta täyttää oppilaitoksen asettamat vaatimukset. (Troberg 2018)

Perustamistapaan nähden Souvi on selkeästi opiskelijaosuuskunta, mutta asettuu toiminnallaan pedagogisen- ja työosuuskunnan välimaastoon. Jäsenet voivat siis Souvin kautta edistää opintojaan tai toimia puhtaasti sivutoimisena yrittäjänä. Souvi poikkeaa siinäkin mielessä normaalista opiskelijaosuuskunnasta, että Souvilla ei ole koskaan ollut ohjaajaa ja se perustettiin täysin opiskelijoiden kesken.

Lahdessa LAB ammattikorkeakoulussa toimii tällä hetkellä Souvin lisäksi fysioterapeuttien osuuskunta Motions 11 Osk. Motions on vuonna 2011 fysioterapeuttiopiskelijoiden perustama osuuskunta. Vuosien varrella toiminta on kehittynyt ja se jatkuu edelleen. Motionsilla työntekijät vaihtuvat, kun uudet opiskelijat ryhtyvät töihin. (Motions, 2020) Motions on siis vuosien varrella muovautunut opiskelijaosuuskunnasta oppilaitososuuskunnaksi.

2.2.2 Oppilaitososuuskunta

Oppilaitososuuskunta on yleensä kiinteä ja pysyvä osa oppilaitosta, jonka sisällä opiskelijat vaihtuu. Pysyvän oppilaitososuuskunnan ohjaaminen tapahtuu yleensä muiden tehtävien ohella, se vaatii opettajatiimiltä huomattavasti aikaa. (Troberg, 2018)

Pysyvän osuuskunnan johtaminen vaatii ohjaustiimiltä kokemusta osuuskunnan hallinnon ja talouden pyörittämisestä etenkin silloin kun vuosittainen tavoite jäsenmääristä jää vajaaksi eikä opiskelijoita riitä osuuskunnan ylläpitoon. Tällaiset tilanteet usein johtavat siihen, että osuuskunta lakkaa olemasta tai alkaa olemaan alijäämäinen.

Joissakin oppilaitoksissa toimivissa osuuskunnissa voi myös oppilaitoksen henkilökunta tehdä töitä sivutoimisena yrittäjänä. Tällainen ei ole vielä kovin yleistä, mutta se saattaa tulevaisuudessa lisääntyä. (Troberg, 2018) Tämä on mahdollista esimerkiksi Souvin kautta, jonka säännöt sallivat liittymisen jäseneksi, vaikka ei olisikaan opiskelija.

2.2.3 Pedagoginen oppimisosuuskunta

Pedagogisilla oppimisosuuskunnilla tarkoitetaan osuuskuntia, joissa opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa opintonsa joko osittain tai lähes kokonaan olemalla mukana opiskelija-osuustoiminnassa. Pedagogista osuuskuntaa ei ole tarkkaa määritelty missään. Pedagogisessa osuuskunnassa on yleensä ohjaaja, joka valvoo opintojen integroimista ainakin jossakin määrin osuuskuntatyöskentelyyn. (Troberg 2018)

Turussa toimiva BisnesAkademia on hyvä esimerkki pedagogisesta oppimisosuuskunnasta. Akademiaopinnoissa opiskelijat perustavat osuuskunnan ja aloittavat yritystoiminnan. Opinnot tapahtuvat projektiluontoisesti jatkuvassa vuorovaikutuksessa yritysten ja organisaatioiden kanssa. Projektien lisäksi teoriaosaamista kasvatetaan treenein ja kirjojen lukemisen avulla. Jokaisella BisnesAkatemian osuuskunnalla on valmentaja, joka tukee opiskelijoiden ammatillista kehitystä. (BisnesAkademia, 2020)

2.3 Osuustoiminnan opinnollistaminen

Osuustoiminta tarjoaa monipuolisen oppimisympäristön kaikille yrittäjyydestä kiinnostuneille. Osuustoiminnan aikana tehtyjen töiden opinnollistaminen on mahdollista usealla eri tavalla. Opiskelija voi kerryttää opintopisteitään muun muassa olemalla mukana osuuskunnan saamassa toimeksiannossa. Vaihtoehtoisesti hän voi myös suorittaa yrittäjyyteen liittyviä kursseja, täydentää ammattiopintojaan tai aloittaa oman yrityksen kehittämisen yrittäjämäisessä työharjoittelussa osuustoiminnassa.

2.3.1 Harjoittelun suorittaminen yrittäjämäisesti

Harjoittelun aikana opiskelijan on tarkoitus perehtyä oman alansa työtehtäviin siten, että hän soveltaa opittuja tietoja ja taitoja työelämässä. Tarkoituksena on edistää opiskelijan urakehitystä sekä perehdyttää käytännön kautta työntekoon. Harjoittelun tarkoituksena on myös lisätä työllistymisen mahdollisuuksia. Tätä soveltamalla yrittäjähenkkinen opiskelija voi solmia työharjoittelusopimuksen omassa oppilaitoksessa toimivan osuuskunnan kanssa ja alkaa kehittämään omaa liikeideaansa ja myymään palveluitaan osuuskunnan kautta.

Tällainen työharjoittelu vaatii toiminnan ohjaajilta ja oppilaitoksen edustajilta oman työpanoksen, koska työharjoittelu pitää olla ohjattua. Tietyillä toimialoilla ammattienharjoittajilta vaaditaan lupia, jotta kyseistä työtä on sallittua tehdä. Tällöin osuuskunnalla täytyy olla tästä työstä vastaava henkilö. Se voi olla ulkopuolelta palkattu tai oppilaitosta edustava vastaava ohjaaja, joka on osuustoiminnassa muutenkin mukana.

2.3.2 Toimeksiannot osana kurssitoteutuksia

Osuustoiminnan kautta pääsee osallistumaan erilaisiin projekteihin ja toimeksiantoihin. Tällainen toimeksianto voi tulla kurssin vetäjän kautta tai suoraan asiakasyritykseltä. Toimeksiannon voi räätälöidä osaksi aiheeseen liittyvää kurssia ohjaajien ja kurssinvetäjien ohjeistuksella.

Esimerkiksi Souvin 2018 toteuttama lastulevyjen testausprojekti (kuva 2), jonka tilaajana oli Koskisen Oy. Kaksi LAB ammattikorkeakoulun puutekniikan opiskelijaa toteutti toimeksiannon. Toimeksianto toimi samalla levytekniikan kurssin harjoitustyönä, jossa oli tarkoitus valmistaa lastulevy ja testata sen ominaisuuksia.

Kuva 2. Lastulevyn liimaan sekoitetut lastut annosteltu ja tasattu ennen lopulliseen paksuuteen puristusta.

2.3.3 Kurssin hyväksiluku osuuskuntatominnan avulla

Opintojen edetessä kurssien toteutukset ja osuustoiminnan aktiivinen aika eivät satu samalle aikajanelle, jolloin osuustoimintaa ei saa liitettyä meneillään olevalle kurssille tai kurssit ovat vasta tulossa mihin osuustoiminnassa tapahtuva työ liittyy. Tällöin on mahdollista hyväksilukea kurssi kokonaan tai osittain. Tämä tapahtuu “ahotoimalla”, eli aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.

“ahointi” ideana on, että opiskelijan ei tarvitse opiskella uudelleen sitä minkä hän jo osaa. Jos osuustoiminnassa hankittu osaaminen on kurssin tavoitteiden mukainen, se voidaan huomioida osaksi toteutusta tai sillä voidaan hyväksilukea koko kurssi. “ahointi” voi kattaa myös kokonaisia moduuleja tai moduulin osia. Ei ole väliä, missä osaaminen on hankittu, jos se on riittävää ja siitä pystytään osaaminen tunnistamaan ja tunnustamaan.

3 YHTENÄISEN OPISKELIJAOSUUSTOIMINTAMALLIN KEHITTÄMINEN

Tässä kappaleessa käydään läpi kokonaisuus, jonka tarkoituksena on pidentää opiskelijaosuustoiminnan elinkaarta sekä mahdollistaa osuustoimintakulttuurin syntyminen. Tämän kokonaisuuden keskiössä on Souvi, joka toimii kattavan opiskelijaosuustoimintaverkoston keskusyhteisönä. Tämän osion on avulla Souvi saa pohjan uuden liiketoimintasuunnitelman ja kasvustrategian laatimiselle sekä antaa tietoa mitkä osa-alueet vaativat vielä jatkotutkimuksia.

3.1 CASE: Souvi Group Osk ja opiskelijaosuuskuntien verkosto

Souvi on kohtaamassa saman ongelman kuin moni muukin opiskelijoiden perustama osuuskunta. Aktiiviset tekijät valmistuvat ja osuuskunnan hallitukseen ei löydy uusia tekijöitä, jotka voisivat jatkaa osuuskunnan toimintaa. Souvi on tiedostanut tämän ongelman jo perustamista seuraavana vuonna ja on siitä asti kehittänyt toimintaansa siihen suuntaan, että toiminta jatkuu, vaikka hallituslaiset valmistuvat. Vuoden 2019 aikana Souvilla alettiin kehittämään aluejohtoryhmätoimintaa, joka ei kuitenkaan lähtenyt käyntiin odotetulla tavalla. Tämä johtui puutteellisista johtamismenetelmistä, mutta myös 2020 vuoden koronapandemiasta.

Suomessa on hyvin vahva ammattiliittojen muodostama verkosto, joka ulottuu paikallisyhdistyksien muodossa lähes jokaiseen ammattikorkeakouluun Suomessa. Osuuskunnilta tällainen verkosto puuttuu täysin. Tämä johtuu siitä, että opiskelijaosuustoimintaa ohjaa suurimmalta osin oppilaitokset, jonka opiskelijoita osuuskunnan jäsenet ovat. Ei ole siis olemassa puolueetonta ja ulkopuolista tahoa, jonka tavoitteena olisi verkoston luominen. Souvi pystyisi toimimaan oppilaitosten ulkopuolelta käsin yhdistävänä tekijänä ja antamaan työkalut tehokkaan ja kestäväen opiskelijaosuustoiminnan harjoittamiselle.

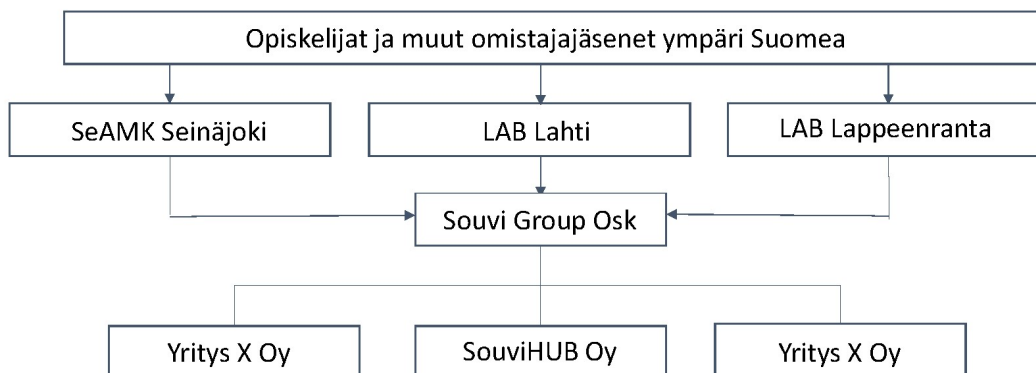
Souvin hallitus päätti selvittää tällaisen verkoston luomisen mahdollisuudet ja uhat. Tarkoituksena on laatia pohja koko verkoston organisaatorakenteen suunnittelulle sekä pohtia, kuinka paikalliset jäsenosuuskunnat pääsevät vaikuttamaan koko Souvin toimintaan.

3.1.1 Organisaatorakenteen suunnittelu

Tehokkaan toiminnan takaamiseksi ja pitkälle johtavaa kehitystä ajatellen on syytä jo alkuvaiheessa laatia suunnitelma organisaatorakenteesta. Organisaatorakenteen tehtävä on kuvata verkoston eri yksiköiden suhdetta toisiinsa ja vähentää erilaisia konflikteja.

Organisaatiomallin (kuva 3) suunnittelussa käytettiin mallina Osuuspankin organisaatorakennetta, jossa OP osuuskunta toimii koko OP Ryhmän keskusyhteisönä. Kuten OP

Ryhmässä, jossa jäsenet omistavat paikallisosuuspankit, myös Souvin organisaatiossa jäsenet omistaisivat paikalliset opiskelijaosuuskunnat. Paikalliset opiskelijaosuuskunnat olisivat Souvin omistajajäseniä ja sitä kautta pääsisivät vaikuttamaan koko organisaation päätöksentekoon. Kuvio 1 on kuvattu myös, että Souvi voi omistaa erilaisia tytäryhtiöitä ja kanavoida niiden palvelutarjontaa paikallisten osuuskuntien kautta jäsenilleen.

Kuvio 1. Souvin organisaatorakenne tilanteessa, jossa Souvi toimii keskusosuuskuntana opiskelijaosuuskuntien verkostossa

3.1.2 Tytäryhtiöillä lisäarvoa verkostolle

Osuuskunnat voivat omistaa osakeyhtiömuotoisia yrityksiä osittain tai kokonaan. Monesti on myös järkevää irrottaa jokin osuuskunnan liiketoiminnan osa erilliseen yhtiöön. Tämä mahdollistaa monia sellaisia kasvuun ja pääoman keräämiseen liittyviä keinoja, jotka eivät ole osuuskuntamuotoisessa yhtiössä mahdollisia.

Souvin tapauksessa tytäryhtiöistä olisi hyötyä usealla tavalla. Isoimmat palvelukokonaisuudet olisi helpompaa hallita ja kanavoida, kun niitä johdettaisiin omana yhtiönä. Kyseisten palvelukokonaisuuksien kehittämiseen tarvittavan rahoituksen järjestäminen on tehokkaampaa esimerkiksi pääomasijoittajien kautta, koska tytäryhtiöiden osakekannalla on mahdollista käydä kauppaa.

Souvilla on ollut suunnitteilla vuoden 2019 alusta ensimmäinen tytäryhtiö, joka kerää kaikki Souvin digitaaliset palvelut saman yrityksen alle. Nämä palvelut tulisi saattaa kaikkien Souvin jäsenten käyttöön jäsenosuuskuntien kautta sekä erillistä maksua vastaan yleisesti kaikkien ihmisten ja yhteisöjen käyttöön.

3.2 Jäsenosuuskunta

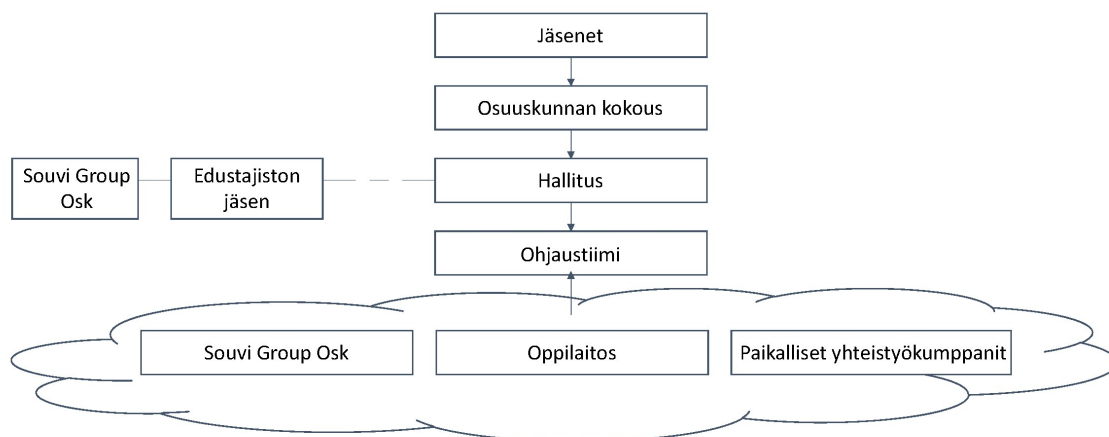
Jäsenosuuskunta voi olla monialainen tai suuntautunut vain tietylle alalle, se voi olla täysin pedagoginen tai pelkästään opiskelijan työllisyyttä edistävä. Rajoituksia toimialaan tai

toimintaan liittyen ei ole aiheellista asettaa, mutta tiettyjä toimia jäsenosuuskunnilta kuitenkin on vaadittava, kuten säännöt, sopimukset ja jäsenpalvelut.

Yhteiset säännöt ovat laadittava niin, että ne takaavat jokaiselle jäsenelle tasa-arvoisen kohtelun kaikissa osuuskuntaan liittyvissä asioissa. Sääntöjen on myös varmistettava, että jäsenosuuskunnassa on kaikki Souvin palvelut ja edut käytettävissä ja niistä informoidaan jäseniä.

3.2.1 Jäsenosuuskunnan rakenne

Kuten kuviosta 2 voi todeta, jäsenosuuskunnan rakenne ei poikkea normaalista opiskelijasuuskunnasta. Jäsenosuuskunnan omistaa sen jäsenet, jotka osuuskunnan kokouksessa valitsee osuuskunnalle hallituksen. Merkittävin ero normaaleihin oppilaitoksissa toimiviin osuuskuntiin muodostuu siitä, että jäsenosuuskunta on osa Souvin verkostoa.

Kuvio 2. Paikallisesti toimivan jäsenosuuskunnan rakenne

Jäsenosuuskunta käyttää päätösvaltaansa edustajiston kautta, johon jäsenosuuskunta valitsee vuosittain yhden tai useamman edustajan. Edustajiston toiminnasta lisää kohdassa

3.2.4. *Souvi Group Osk:n edustajiston jäsen*

Ohjaustiimin alapuolelle on kuvattu kuviossa 2 pilvikuvion sisään eri toimijoita. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ohjaustiimin jäseneksi voi hakeutua kuka tahansa asiantuntija tai yrittäjämäistä oppimista edistävä henkilö. Ohjaustiimistä lisää kohdassa 3.2.5 *Ohjaustiimit*.

3.2.2 Jäsenistö

Jäsenosuuskunnan jäsenistö koostuu opiskelijoista ja muista henkilöjäsenistä. Jäseneksi voisi hakea kuka tahansa, mutta palvelut ovat räätälöity opiskelijajäsenille, jotka haluavat

edistää opintojaan ja/tai työllistymistään yrittäjämäisessä oppimisympäristössä. Jäseneksi voi hakea myös oppilaitoksen edustaja tai yhteistyökumppani, joka haluaa vaikuttaa osuuskunnan toimintaan.

Jäseneksi pääsy edellyttää kirjallisen hakemuksen tekemistä, jonka jäsenosuuskunnan hallitus hyväksyy. Jäseneksi pyrkivän henkilön on myös maksettava liittymismaksu, jonka osuuskunta käyttää jäsenestä aiheutuviin välttämättömiin menoihin sekä osuusmaksu. Osuusmaksun jäsen saa erotessaan takaisin säännöistä löytyvien ehtojen mukaisesti.

Jokaisella jäsenellä on oikeus osallistua osuuskunnan kokouksiin ja hakea hallituksen jäseneksi. Jäsen voi myös halutessaan toimia vain osuuskunnan palveluiden käyttäjänä ilman, että osallistuu millään tavalla osuuskunnan päätöksentekoon.

3.2.3 Hallitus

Hallituksen muodostaisi pääasiassa vuosittain vaihtuvat opiskelijat sekä yksi tai useampi oppilaitoksen edustaja. Riippuen osuuskunnan toiminnasta ja koosta voi pysyvä asiantuntija olla myös palkattu. Tärkeintä on kuitenkin se, että osuuskunnan toiminnassa on mukana henkilö, joka tuntee osuuskunnan sekä oppilaitoksen tavat sekä pystyy valvomaan osuustoimintaa yleisellä tasolla.

Osuuskunnalle valitaan uusi hallitus osuuskunnan kokouksessa, joka järjestetään syksyisin. Hallituskausi alkaa 1.1. ja päättyy 31.12. Vanha hallitus perehdyttää uudet hallituslaiset tehtäviinsä. Hallituksessa tulee olla vähintään puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri ja rahastonhoitaja. Muut hallituksen jäsenten tehtävät vaihtelevat sen mukaan, millainen osuuskunta on kyseessä. Pienelle osuuskunnalle riittää nelihenkinen hallitus, mutta isommissa osuuskunnissa olisi hyvä olla enemmän hallituksen jäseniä, ettei kenenkään työtaakka opintojen ohella kasva kohtuuttoman suureksi.

Hallituksen tehtävänä osuuskunnan hallinnoimisen lisäksi olisi toimia osuuskunnan kasvoina oppilaitoksessaan. Heiltä jäsenet saisivat tietoa osuuskunnan palveluista, osuustoiminnasta sekä osuustoiminnan opinnollistamisesta. Tämän lisäksi hallituksen jäsenet harjoittavat aktiivista jäsenhankintaa.

Jäsenhankinta tapahtuisi ständeillä ja, jos mahdollista, olemalla säännöllisesti tavattavissa oppilaitoksen tiloissa. Souvilla on esimerkiksi toimipiste LAB ammattikorkeakoulun osuuskuntatilassa. Jäsenhankintaa voi edistää erilaisilla tapahtumilla ja tempauksilla sekä olemalla mukana muiden järjestöjen ja yhteisöjen järjestämissä tapahtumissa.

Hallituksella voisi olla myös tiettyjä työtehtäviä, jotka edistävät opintoja ja antaa yrittäjämäistä kokemusta. Hallituksen jäsenet voisivat toimia linkkinä paikallisten yritysten ja

oppilaitoksen välillä. Tällä tavalla yritysten kynnys ottaa yhteyttä oppilaitokseen madaltuu ja todellisten yrityksiin suunnattujen opiskelijaprojektien määrä kasvaa.

Esimerkkinä tällaisesta toiminnasta LUT-yliopistolla toimiva Firmatiimi, joka on joukko opiskelijoita, jotka edistävät yritysten ja oppilaitosten välistä opiskelijayhteistyötä. Yritykset voivat ottaa yhteyttä Firmatiimiin ja saada tätä kautta opiskelijoita mukaan erilaisiin töihin, jotka tukevat opiskelua. Opiskelijoiden avulla yritykset saavat ajankohtaista tietoa ja pääsee tutustumaan tulevaisuuden ammattilaisiin. (LUT-Yliopisto, 2020)

3.2.4 Souvi Group Osk:n edustajiston jäsen

Vuosittain valitaan paikallisen jäsenosuuskunnan jäsenistöstä yksi tai useampi henkilö edustajistoon. Henkilömäärä riippuu osuuskunnan päätöksestä ja/tai osuuskunnan jäsenmäärästä. Edustajistossa käytettävä äänimäärä määräytyy pelkästään jäsenmäärän mukaisesti, mutta osuuskunta voi itse päättää asettaako ne edustajistoon yhden tai useamman henkilön käyttämään osuuskunnan äänimäärää.

Edustajiston jäsenet osallistuvat säännöllisesti Souvin osuuskunnan kokouksiin. Edustajiston jäsenet toimivat myös paikallisten osuuskuntien yhteyshenkilöinä ja ovat velvollisia välittämään kaikki merkittävä tieto Souvin ja paikallisosuuskunnan välillä.

3.2.5 Ohjaustiimit

Ohjaustiimi on joukko ihmisiä, jotka tahtovat vaikuttaa jäsenosuuskunnan toimintaan ja palveluiden sisältöön. Jokainen osuuskunta on tekijöidensä näköinen, mutta myös heijastaa ulospäin oppilaitosta, jonka yhteydessä osuuskunta harjoittaa toimintaansa. Osuuskunta myös helposti profiloituu jäsentensä ammattien kautta tietylle alalle. Ohjaustiimin avulla paikalliset yhteistyökumppanit ja oppilaitoksen päättäjät pääsevät vaikuttamaan kuvaan, jonka osuuskunta itsestään antaa.

Ohjaustiimissä tulisi olla henkilö, joka tuntee oppilaitoksen tavat ja tietää miten osuustoiminnan pystyy integroimaan osaksi opintoja. Kyseisen henkilön olisi hyvä olla myös mukana vuosittain kouluttamassa osuuskunnan uusia hallituksen jäseniä, jotta uusi hallitus pystyisi tehokkaasti antamaan tietoa jäsenilleen osuustoiminnan opinnollistamisesta.

Yhteistyökumppaneille ohjaustiimi on erinomainen paikka olla eturivissä seuraamassa jäsenten edesottamuksia ja poimia parhaat tekijät ennen muita. Yhteistyökumppanit voisivat ohjaustiimin kautta olla mukana tukemassa yrittäjämäistä toimintaa sekä tuoda esiin oman yrityksensä tarpeet.

4 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tarkoituksena oli löytää keino pidentää opiskelijaosuustoiminnan elinkaarta paikallisella tasolla ja keksiä ratkaisuja, miten Souvi voisi toimia opiskelijaosuustoimintaverkoston keskusyhteisönä. Samalla tarkasteltiin kuinka opiskelijaosuustoiminta olisi mahdollista opinnollistaa ja miten osuustoiminta edistäisi opintoja sekä työllistymistä.

Opinnäytetyön tutkimusosassa on käytetty Souville kolmen viimeisen vuoden aikana kertynyttä käytännön kokemusta sekä teoriaosassa läpi käytyä tietoa. Tältä pohjalta luotiin Souville organisaatorakennemalli, johon lopulliset suunnitelmat organisaatorakenteesta ja kasvustrategiasta voidaan tukea.

Opiskelijaosuustoiminnan verkostossa toimiville jäsenosuuskunnille löytyy toimivia esimerkkejä valtakunnallisesti ja kaikki tarvittavat toiminnot osuustoiminnan opinnollistamiselle ovat jo olemassa. Näitä olemassa olevia osuuskuntien ja oppilaitosten toimintoja yhdistelemällä löytyi toimiva malli jäsenosuuskunnalle ja sen toiminnalle.

Verkoston luomiseen liittyy kuitenkin paljon haasteita, kuten rahoitus ja oppilaitosyhteistyölle laadittavien toimintamallien kehittäminen. Kuitenkin tämän kaltaiselle osuustoiminnan verkostolle olisi tarvetta ja se mahdollistaisi monia oppilaitosten rajoja rikkovia toimintoja. Mittavat yritysprojektit ja hankkeet olisivat mahdollista toteuttaa usealla eri paikkakunnalla monialaisen ja osaavien tiimien voimin.

Souvin digitaalisten palveluiden kehittämisen kärkenä on osuustoimintaverkosto. Yhteistyöneuvottelut eri oppilaitoksien kanssa aloitetaan mahdollisimman pian. Jäsenosuuskuntien perustaminen käynnistetään heti, kun liiketoimintasuunnitelmaa ja kasvustrategiaa koskevat jatkotutkimukset ovat valmiit.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Troberg, E., Hytinkoski, P. 2018. Osuustoiminta oppimismallina yrittäjyyteen. Joensuu: PunaMusta Oy

Elektroniset lähteet

BisnesAkademia 2020. BisnesAkademia, erilainen tapa oppia [27.11.2020] Saatavilla: <https://bisnesakatemia.turkuamk.fi/hakijalle/bisnesakatemia-erilainen-tapa-oppia/>

LUT-Yliopisto 2020. Firmatiimi – ota parhaat päältä [viitattu 26.11.2020]. Saatavilla: <https://www.lut.fi/firmatiimi;jsessionid=F46C27596AE78669237456F3CFC85B52.wwwlut1>

Minilex 2020. Osuuskunnan toimitusjohtaja [viitattu 13.11.2020]. Saatavilla: <https://www.minilex.fi/a/osuuskunnan-toimitusjohtaja>

Motions 2020. Motions – meistä [viitattu 27.11.2020]. Saatavilla: <http://www.motions.fi/yri-tys.html>

Pellervo 2020b. Mikä on osuuskunnan edustajisto [viitattu 13.11.2020]. Saatavilla: <https://pellervo.fi/faq-items/mika-osuuskunnan-edustajisto/>

Pellervo 2020c. Osuuskunnan perustajan opas [viitattu 13.11.2020]. Saatavilla: <https://perustajanopas.pellervo.fi/osuuskunnan-hallinto/>

Pellervo 2020a. Osuuskunnan jäsenyys [viitattu 12.11.2020]. Saatavilla: <https://perustajanopas.pellervo.fi/osuuskunnan-mallisaannot/osuuskunnan-jasenyyt/>

Souvi Group Osk 2020a. Osuuskunnan säännöt [viitattu 13.11.2020]. Saatavilla: <https://souvi.fi/osuuskunnan-saannot/>

Yrittäjät 2020. Osuuskunta [viitattu 12.11.2020]. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/osuuskunta-318169#quickset-valilehti=1>

Yrityksen perustaminen 2020. Osuuskunnan perustaminen [viitattu 27.11.2020]. Saatavilla: <https://yrityksen-perustaminen.net/osuuskunnan-perustaminen/>